

відповідальності за досягнення намічених кінцевих результатів. Розвиток ринкової теорії держави вилився у цілу серію практичних реформ державного апарату в економічно розвинених країнах (Великобританії, США, Канаді, Новій Зеландії, Австралії, Швеції, Норвегії, Німеччині, Франції, Іспанії). Процес впровадження елементів БОР спостерігався також в ряді країн, що розвиваються, зокрема в Анголі, Лібєрії, Мозамбіку, Нігері, Уганді, Ефіопії, де бюджетні реформи ініціювалися під тиском різних міжнародних агентств.

Впровадження БОР у зарубіжних державах базувалося на таких принципах [2, с.100]: 1) планування видатків за їхніми видами з урахуванням соціально-економічної результативності діяльності бюджетних установ; 2) розподіл бюджетних коштів в залежності від рівня досягнення показників соціально-економічної результативності; 3) свобода розпорядників бюджетних коштів у виборі способів досягнення поставлених перед ними цілей і завдань; 4) відповідальність розпорядників та одержувачів бюджетних коштів за кінцевий результат; 5) орієнтація контролю за використанням бюджетних коштів на внутрішній контроль ефективності видатків при збереженні зовнішнього контролю за цільовим використанням бюджетних коштів.

Інтеграція елементів БОР у бюджетний процес у зарубіжних державах проходила у різних умовах [3, с.89]:

– у складі глибоких реформ державного сектору (Австралія, Нова Зеландія, Великобританія);

– у межах окремих програм з часткової модернізації системи управління державними фінансами, не торкаючись фундаментальних основ системи управління (Данія, Ірландія, Канада, США, Франція, Швеція, Нідерланди);

– у межах обмежень ініціатив з удосконалення системи управління державними фінансами (Німеччина, Норвегія, Швейцарія).

Серед успішних прикладів методів реалізації БОР можна виділити наступні підходи: 1) консультативні та комунікативні інструменти, що діють між різними рівнями державного управління, єдність підходу з усіх аспектів реформи (Австралія); 2) застосування бюджетних стимулів, комунікативних та консультативних механізмів, обмін досвідом, а також використання законодавства (Бразилія); 3) використання мережеских структур наукового та експертного співтовариства (Канада); 4) поширення кращої практики (Австрія, Іспанія); 5) ефективне управління проведенням реформи (Австрія).

Серед негативних явищ впровадження БОР варто виокремити: 1) провал бюджетної реформи через застосування права вето та негнучкості використовувалися інструментів (Німеччина); 2) зниження впливу бюджетної реформи через ув'язку консультативних механізмів в політичних дебатах (Іспанія); 3) зниження прихильності до реформ через усвідомлення негативного впливу перетворень на соціальну сферу Бразилія) [4, с.50].

Таким чином, за допомогою використання бюджетування, орієнтованого на результат, відбувається активізація діяльності всіх учасників бюджетного процесу щодо підвищення віддачі від використання бюджетних коштів. БОР, прийняте в низці розвинених країн, здатне підвищити ефективність бюджетних видатків за рахунок концентрації ресурсів на дійсно важливих для суспільства напрямках. Позитивний потенціал БОР також визначається тісним взаємозв'язком видатків держави з досягненням конкретних результатів.

Література

1. Руденко В. В. Зарубіжний досвід впровадження бюджетування, орієнтованого на результат / В. В. Руденко // Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – 1(11). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eui_2014_1_93.pdf.
2. Ткач Е. В. Проблемы внедрения зарубежного опыта бюджетного планирования / Е. В. Ткач // Международный научно-исследовательский журнал. – 2015. – №1(32). – Ч. 2. – С. 99-101.
3. Тетерина О. В. Зарубежный опыт внедрения бюджетирования, ориентированного на результат / О. В. Тетерина // Известия Иркутской государственной экономической академии. – 2012. – №6. – С. 88-92.
4. Ильяшенко В. В. Международный опыт внедрения элементов бюджетирования, ориентированного на результат / В. В. Ильяшенко // Известия Уральского государственного экономического университета. – 2012. – №5. – Т. 43. – С. 43-51.

УДК 336.146 (075.8).

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЄДИНОГО КАЗНАЧЕЙСЬКОГО РАХУНКУ В УКРАЇНІ

Москальова А. – ст.3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н., доцент Семцов В.М.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Необхідно звернути увагу на те що, реалізація функції управління бюджетними потоками держави стала можливою через консолідацію фінансових ресурсів на єдиному казначейському рахунку. Запровадження єдиного казначейського рахунку, на який зараховуються державні доходи і з якого здійснюються видатки, дозволяє органам казначейства мати вичерпну інформацію про стан державних фінансів, а отже,

володіти фінансовими важелями макроекономічного регулювання.

ЄКР консолідує кошти державного та місцевих бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, кошти інших клієнтів, обслуговування яких здійснюється органами казначейства. Консолідація коштів бюджетів та фондів соціального страхування на єдиному рахунку казначейства підвищила

оперативність управління фінансовими ресурсами держави[1].

Перспективи розвитку єдиного казначейського рахунку розглядали такі вітчизняні вчені: В. І. Стоян, С. І. Юрія, Л. В. Єрмоленко та інші.

Єдиний казначейський рахунок – це консолідований рахунок, відкритий Державному казначейству України в Національному банку України для обліку коштів та здійснення розрахунків у системі електронних платежів Національного банку України (далі – СЕП)[2].

На ЄКР зараховується загальна сума надходжень відповідно до бюджетної класифікації (податки, збори, всі обов'язкові платежі та надходження, встановлені законодавством України). З нього здійснюються платежі на користь суб'єктів господарської діяльності, які виконали роботи або надали послуги розпорядникам бюджетних коштів. Ведення ЄКР, на який зараховуються згідно з новою бюджетною класифікацією всі державні доходи і з якого здійснюються всі наступні видатки державного бюджету, дає можливість зосередити державні кошти в руках одного господаря.[4]

Основними перспективними завданнями Казначейства є:

1) реалізація державної політики у сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів, бухгалтерського обліку виконання бюджетів;

2) внесення на розгляд Міністра фінансів пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у зазначених сферах [3].

Надання Державному казначейству статусу учасника Системи електронних платежів Національного банку України відбулось у 1999 році. Система електронних платежів НБУ (СЄП) – загальнодержавна платіжна система, що забезпечує здійснення розрахунків між банківськими установами, органами державного казначейства на території України із застосуванням електронних засобів приймання, обробки, передавання та захисту інформації.

На сьогодні виникла деяка суперечність між формою організації роботи СЄП та її апаратно-технічним забезпеченням, в якому комп'ютерна техніка і спеціалізовані апаратні засоби захисту інформації СЄП вже відпрацювали свій ресурс. Все це обумовило потребу оновлення програмно-апаратної бази, і втілення СЄП нового покоління – СЄП-2.

СЄП-2 стала єдиною системою міжбанківських розрахунків, що об'єднала в собі риси двох попередніх підсистем: системи електронних платежів (СЄП), яка здійснювала перекази у файловому режимі (з 1993 р.), і системи термінових переказів (СТП), впровадженій в 2001 р., котра здійснювала перекази в режимі реального часу. Основною відмінністю цих платежів є те, що кошти зараховуються на кореспондентський рахунок отримувача негайно, у момент надходження платежу від відправника до СЄП. Тоді як у файловому режимі зарахування коштів утримувачу здійснюється тільки

після того, як він підтвердить отримання файла платежів відповідною квитанцією [3, с. 342].

З моменту входження в Систему електронних платежів Національного банку України органи Казначейства України використовували у своїй роботі різні програмні продукти: "TASK", "ІСАОД", "УНГТІ БАРС" та АС "Казна". Програмний продукт АС "Казна" найповнішою мірою забезпечив функціональність системи, тому було прийнято рішення про використання єдиного прикладного програмного забезпечення, розробленого Дніпропетровським управлінням ДКУ, по всій Україні, яка забезпечує підконтрольний вихід в інтернет, захист комп'ютерних систем від несанкціонованого доступу, викривлення і знищення інформації, а також зараження комп'ютерів вірусами [4, с. 11].

На систему електронних платежів покладається виконання таких функцій:

– проведення розрахунків між банками України в національній валюті країни та в інших іноземних валютах;

– ефективне використання тимчасово вільних ресурсів банків;

– контрольні функції НБУ щодо стану кореспондентських рахунків комерційних банків;

– обмін електронною інформацією стосовно проведення розрахунків;

– забезпечення надійності проведення розрахунків;

– багатоступеневий контроль за достовірністю даних на всіх стадіях розрахунків;

– багаторівневий захист інформації від несанкціонованого доступу, використання, викривлення та фальсифікації на всіх стадіях обробки [3, с. 342].

Таким чином, запровадження єдиного казначейського рахунка дає можливість зосередити державні кошти в руках однієї юридичної особи і забезпечити досконалу базу даних за бюджетними показниками; щоденне переказування за призначенням коштів, що надходять до державного та місцевих бюджетів; розподіл загальнодержавних податків, зборів та обов'язкових платежів між державним бюджетом та місцевими бюджетами; надання інформації органам законодавчої влади про здійснення на єдиному казначейському рахунку операцій; оптимальні можливості для прийняття представниками законодавчої та виконавчої влади оперативних рішень щодо використання залишків коштів на єдиному казначейському рахунку; повну незалежність держави від банківської системи у справі контролю та обліку доходів і платежів.

Таким чином, у результаті реалізації взаємопов'язаного комплексу заходів і нових підходів будуть забезпечені:

– досягнення належної якості виконуваних Казначейством України державних функцій шляхом максимальної автоматизації процесів, застосування найновіших технологій, спрощення адміністративних і технічних процедур;

– висока операційна ефективність Казначейства України;

– створення єдиного інформаційного простору фінансової діяльності публічно-правових утворень, необхідного при управлінні державними фінансами. Така особливість функціонування єдиного казначейського рахунку робить його особливо привабливим інструментом для

оперативного втручання в економіку держави. З огляду на це, зусилля фахівців і надалі мають бути зосереджені на постійному моніторингу, детальному аналізі та оперативному управлінні залишками коштів на єдиному казначейському рахунку.

Література

1. Стоян, В. І. Стан та перспективи розвитку єдиного казначейського рахунку [Текст] / В. І. Стоян // Методологічні проблеми фінансової теорії та практики в умовах проведення системних реформ : матеріали Загальноунів. наук. конф. проф.-викл. складу [м. Тернопіль, 10 квіт. 2013 р.] / уклад. В. В. Письменний ; О. П. Кириленко. – Тернопіль : Вектор, 2013. – С. 104-109.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI (із змінами, внесеними згідно із Законом № 176-VIII від 10.02.2015) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Політюк Л. Г. Особливості системи електронних платежів нового покоління в Україні / Л.Г. Політюк, О. І. Малкова // Науково-технічний збірник. – 2014. – № 77. – С. 342-34.
4. Казначейська система виконання бюджету: Підруч. / С. О. Булгакова, Н. В. Базанова, Л. В. Єрмоленко, Н. І. Сушко, О. О. Чечуліна, Т. А. Шаповал, Н. П. Шульга. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015.

УДК 336.774/339.4

СУЧАСНА МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Москалюк О. – ст. 5 курсу, гр. ФУПО_{звнм} -11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Штефан Л.Б.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Роль монетарної політики на сучасному етапі розвитку України зростає, оскільки відбувається зростання фінансового сектора. Сучасний етап розвитку економіки України висуває нові вимоги до економічної політики держави. Актуальність теми полягає в тому, що економіка України знаходиться у кризовому стані і вибір правильної монетарної політики впливатиме на її подальше економічне зростання. Досвід багатьох країн світу свідчить, що ефективне поєднання різних інструментів державного регулювання монетарної сфери дає змогу вирішити проблему тимчасової нестачі ліквідності фінансових посередників, запобігаючи при цьому її переростанню в кризу платоспроможності, а також ефективно використовувати можливості для зростання та розвитку економіки як єдиного цілого.

Механізм впливу монетарної політики на реальний сектор економіки, був об'єктом вивчення багатьох дослідників і наукових шкіл. Вперше концепцію трансмісійного механізму сформулював Дж.

М. Кейнс: трансмісійним або передавальним механізмом він назвав систему змінних, через яку пропозиція грошей впливає на економічну активність [1].

Сучасне трактування економічної сутності механізму монетарної трансмісії суттєво відрізняється від класичного кейнсіанського формулювання. За найпоширенішим визначенням монетарну трансмісію розуміють як процес послідовної передачі імпульсів грошово-кредитної політики центрального банку на макроекономічні змінні [2; 3]. З позиції структурної побудови монетарний передавальний механізм – це сукупність каналів, тобто ланцюгів макроекономічних змінних, якими передається вплив змін у грошово-кредитній політиці [4].

Монетарний режим – це вибір «номінального якоря», його сутність та переваги і недоліки визначають напрямком монетарної політики, види монетарних режимів зображені в табл. 1.

Таблиця 1

Види монетарних режимів

Режим	Сутність	Переваги	Недоліки
<i>Фіксація обмінного курсу</i>	Підтримка стабільного рівня обмінного курсу.	Дає можливість швидкого зниження інфляції; простий режим добре сприймається населенням.	Втрата незалежності монетарної політики; Схильність до економічних шоків, фінансової нестабільності.
<i>Таргетування грошової маси</i>	Встановлення цільового рівня зростання грошей в економіці.	Високий рівень координації монетарної та макроекономічної політики; можливість швидкого реагування на зміну таргету.	Необхідна умова – стабільність попиту на гроші; мало зрозумілий широким верствам.
<i>Таргетування інфляції</i>	Відповідальність ЦБ за досягнення цільового показника інфляції.	Довгострокова мета з короткостроковою гнучкістю; системний підхід і передбачуваність.	Вплив немонетарних чинників на інфляцію; процес закріплення інфляційних очікувань вимагає часу.
<i>Таргетування номінального ВВП</i>	Зобов'язання з певного темпу зростання номінального попиту.	Змішаний характер мети ЦБ (балансування між інфляцією і «розривом» виробництва).	Неоперативний підрахунок ВВП і часта зміна оцінок; складно для комунікації і підзвітності.